

Sankcjonowanie naruszeń przepisów o ochronie danych osobowych

r.pr. dr Michał Miłosz

Rodzaje odpowiedzialności:

- **odpowiedzialność administracyjna**
- **odpowiedzialność karna**
- **odpowiedzialność cywilnoprawna**
- **odpowiedzialność pracownicza i
dyscyplinarna**

Regulacja w RODO:

rozdział VIII Środki ochrony prawnej, odpowiedzialność i sankcje (art. 77 – 84).

- *Artykuł 77 - Prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego;*
- *Artykuł 78 - Prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem przeciwko organowi nadzorczemu;*
- *Artykuł 79 - Prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem przeciwko administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu;*
- *Artykuł 80 - Reprezentowanie osób, których dane dotyczą;*
- *Artykuł 81 - Zawieszenie postępowania;*
- *Artykuł 82 - Prawo do odszkodowania i odpowiedzialność;*
- *Artykuł 83 - Ogólne warunki nakładania administracyjnych kar pieniężnych.*

Artykuł 84 „Sankcje” Państwa członkowskie przyjmują przepisy określające **inne sankcje** za naruszenia niniejszego rozporządzenia, w szczególności za naruszenia niepodlegające administracyjnym karom pieniężnym na mocy art. 83, oraz podejmują wszelkie środki niezbędne do ich wykonania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Odpowiedzialność administracyjna - egzekucja administracyjna

- Stosownie do art. 2 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji („u.p.e.a.”) egzekucji administracyjnej podlegają obowiązki z zakresu ochrony danych osobowych, nakładane w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- Egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, chyba że przepisy szczególne inaczej stanowią. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia (art. 15 § 1 u.p.e.a.).

- W celu zapewnienie realizacji obowiązków w drodze egzekucji administracyjnej stosuje się określone prawem środki egzekucyjne. W przypadku egzekucji decyzji PUODO przede wszystkim w rachubę wchodzi grzywna w celu przymuszenia.
- Grzywna w celu przymuszenia - celem grzywny jest skłonienie zobowiązanego do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej. Grzywnę w celu przymuszenia można nałożyć w szczególności, gdy czynności, której z powodu jej charakteru nie może spełnić inna osoba za zobowiązanego.
- Grzywnę w celu przymuszenia nakłada organ egzekucyjny w drodze postanowienia, na które służy zobowiązanemu zażalenie (a następnie skarga do sądu administracyjnego) [art. 122 u.p.e.a.].
- Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana kilkakrotnie w tej samej lub wyższej kwocie.
- Wysokość pojedynczej grzywny w stosunku do osoby fizycznej może wynosić maksymalnie 10 000 zł, zaś w stosunku do innych podmiotów prawnych 50 000 zł.
- W przypadku wielokrotnego nakładania grzywien w jednym postępowaniu egzekucyjnym ich łączna kwota nie będzie mogła przekraczać: 50 000 zł w odniesieniu do osób fizycznych oraz 200 000 zł w odniesieniu do innych podmiotów prawnych.

[art. 121 u.p.e.a.]

- Grzywna w celu przymuszenia może być nakładana na osoby fizyczne, osoby prawne, a także na jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.
- Gdy zobowiązanym jest przedsiębiorstwo państwowe lub inna państwowa jednostka organizacyjna, organizacja spółdzielcza, samorządowa, zawodowa lub inna społeczna osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, grzywnę nakłada się na ustawowego przedstawiciela zobowiązanego lub na osobę, do której należy bezpośrednie czuwanie nad wykonywaniem przez zobowiązanego obowiązków tego rodzaju, jakim jest egzekwowany obowiązek.
Jednocześnie może być nałożona grzywna na zobowiązaną osobę prawną lub jednostkę organizacyjną, jeżeli jest to niezbędne dla przymuszenia wykonania obowiązku.

[art. 120 u.p.e.a.]

- Nałożone grzywny w celu przymuszenia, nieuiszczone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie egzekucji należności pieniężnych.
- W razie wykonania obowiązku określonego w tytule wykonawczym, nałożone, a nieuiszczone lub nieściągnięte grzywny w celu przymuszenia podlegają umorzeniu. Postanowienie w sprawie umorzenia grzywny wydaje organ egzekucyjny na wniosek zobowiązanego. Na postanowienie o odmowie umorzenia grzywny służy zażalenie.
- Na wniosek zobowiązanego, który wykonał obowiązek, grzywny uiszczone lub ściągnięte w celu przymuszenia mogą być w uzasadnionych przypadkach zwrócone w wysokości 75 % lub w całości. Państwowe organy egzekucyjne mogą zwrócić grzywnę po uzyskaniu zgody organu wyższego stopnia.

[art. 124-126 u.p.e.a.]

Odpowiedzialność administracyjna - administracyjne kary pieniężne

Ogólne warunki nakładania administracyjnych kar pieniężnych określa art. 83 RODO.

Kompetencje do ich nakładania mają organy nadzorcze.

- Administracyjne kary pieniężne nakłada się, zależnie od okoliczności każdego indywidualnego przypadku, oprócz lub zamiast środków, o których mowa w art. 58 ust. 2 lit. a)-h) oraz j) – czyli środków stosowanych przez organy nadzorcze (art. 83 ust. 2 zd. 1 RODO).
- Administracyjne kary pieniężne powinny być w każdym indywidualnym przypadku skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające (art. 83 ust. 1 RODO).
- Art. 83. ust. 2 RODO określa materialnoprawne kryteria, które podlegają uwzględnieniu przy podejmowaniu decyzji czy nałożyć administracyjną karę pieniężną, oraz ustalając jej wysokość.

Kary nakładane na podmioty z sektora prywatnego

- W zależności od charakteru naruszenia (rodzaju naruszonego obowiązku) kary pieniężna w wysokości do 10 000 000 EUR lub do 20 000 000 EUR, a w przypadku przedsiębiorstwa - w wysokości do 2 % lub do 4% jego całkowitego rocznego światowego obrotu z poprzedniego roku obrotowego (zastosowanie ma kwota wyższa) [por. art. 83 ust. 4-6].
- Jeżeli administrator lub podmiot przetwarzający narusza umyślnie lub nieumyślnie w ramach tych samych lub powiązanych operacji przetwarzania kilka przepisów RODO, całkowita wysokość administracyjnej kary pieniężnej nie przekracza wysokości kary za najpoważniejsze naruszenie [art. 83 ust. 3 RODO].

Kary nakładane na podmioty z sektora publicznego

Państwa członkowskie mogą określić, czy i w jakim zakresie administracyjne kary pieniężne można nakładać na organy i podmioty publiczne ustanowione w tym państwie członkowskim [art. 83 ust. 7].

Z projektu nowej ustawy o.d.o.:

Art. 102. 1. Prezes Urzędu może nałożyć, w drodze decyzji, administracyjne kary pieniężne w wysokości do 100 000 złotych, na:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 1–12 i 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 2) instytut badawczy w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych;
- 3) Narodowy Bank Polski.

2. Prezes Urzędu może nałożyć, w drodze decyzji, administracyjne kary pieniężne w wysokości do 10 000 złotych na jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

3. Administracyjne kary pieniężne, o których mowa w ust. 1 i 2, Prezes Urzędu nakłada na podstawie i na warunkach określonych w art. 83 rozporządzenia 2016/679.

Art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych:

Sektor finansów publicznych tworzą:

- 1) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały;
- 2) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki;
- 2a) związki metropolitalne;
- 3) jednostki budżetowe;
- 4) samorządowe zakłady budżetowe;
- 5) agencje wykonawcze;
- 6) instytucje gospodarki budżetowej;
- 7) państwowe fundusze celowe;
- 8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 10) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
- 11) uczelnie publiczne;
- 12) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
- 13) państwowe i samorządowe instytucje kultury;
- 14) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

Naruszenia przepisów RODO podlegające administracyjnym karom pieniężnym

- Katalog naruszeń, które będą dawały podstawę do nałożenia administracyjnej kary pieniężnej jest bardzo szeroki.
- Kary o niższym pułapie maksymalnym będą miały zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów dotyczących:
  - obowiązku uzyskania zgody od opiekuna dziecka poniżej 16 roku życia w przypadku oferowania dziecku usług społeczeństwa informacyjnego (art. 8 RODO);
  - przetwarzania niewymagającego identyfikacji (art. 11 RODO);
  - obowiązku uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych (art. 25 RODO);
  - obowiązku uregulowania odpowiedzialności współadministratorów (art. 26 RODO);
  - obowiązku wyznaczenia przedstawiciela na terenie Unii przez administratora lub podmiot przetwarzający niemający jednostki organizacyjnej w Unii (art. 27 RODO);
  - obowiązku administratora odpowiedniego uregulowania relacji z podmiotem przetwarzającym, przestrzegania przez podmiot przetwarzający obowiązków umownych i wynikających z przepisów RODO (art. 28 RODO);

- obowiązku przetwarzania z upoważnienia administratora lub podmiotu przetwarzającego i na jego polecenie (art. 29 RODO);
- obowiązku rejestrowania czynności przetwarzania (art. 30 RODO);
- obowiązku współpracy z organem nadzorczym (art. 31 RODO);
- obowiązku wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych (art. 32 RODO);
- obowiązku zgłoszenia naruszenia ochrony danych osobowych organowi nadzorczemu; obowiązku dokumentowania naruszeń ochrony danych osobowych (art. 33 RODO);
- obowiązku zawiadomienia osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych osobowych (art. 34 RODO);
- obowiązku dokonania oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych (art. 35 RODO) oraz obowiązku przeprowadzenia uprzednich konsultacji z organem nadzorczym (art. 36 RODO);
- obowiązku wyznaczenia inspektora ochrony danych (art. 37 RODO), statusu inspektora ochrony danych (art. 38 RODO) oraz wypełniania zadań inspektora ochrony danych (art. 39 RODO);
- obowiązków administratora i podmiotu przetwarzającego wynikających z przepisów o certyfikacji (art. 42 i 43 RODO);
- obowiązków podmiotu certyfikującego (art. 42 i 43 RODO);
- obowiązków podmiotu monitorującego, o których mowa w art. 41 ust 4 RODO.

- Kary wyższe będą miały zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów dotyczących:
  - ogólnych zasad przetwarzania oraz przesłanek legitymizujących, w tym warunków uzyskania zgody (art. 5, 6, 7, 9 RODO);
  - praw osób, których dane dotyczą m.in.: prawa dostępu do danych, prawa do sprostowania, prawa do bycia zapomnianym, prawa do ograniczenia przetwarzania, prawa do przenoszenia danych, prawa do wniesienia sprzeciwu, prawa do tego, by nie podlegać decyzji, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu (art. 12-22);
  - przekazywania danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych (art. 44-49 RODO);
  - wszelkich obowiązków wynikających z prawa państwa członkowskiego przyjętego w związku z zapewnieniem wolności wypowiedzi i informacji; przetwarzaniem danych w kontekście publicznego dostępu do dokumentów urzędowych; przetwarzaniem danych w kontekście krajowego numeru identyfikacyjnego, przetwarzaniem danych w kontekście zatrudnienia; przetwarzaniem danych w celach archiwalnych, naukowych, historycznych i statystycznych; przetwarzaniem danych przez kościoły związki wyznaniowe (rozdział IX RODO);
  - nieprzestrzegania nakazu tymczasowego lub ostatecznego ograniczenia przetwarzania lub zawieszenia przepływu danych orzeczonego przez organ nadzorczy;
  - prawa organu nadzorczego dostępu do siedziby administratora lub podmiotu przetwarzającego.

- Karze nakładanej również w wysokości do 20 000 000 EUR lub do 4% całkowitego rocznego światowego obrotu z poprzedniego roku obrotowego przedsiębiorstwa podlegać może administrator, który nie przestrzega nakazu orzeczonego przez organ nadzorczy na podstawie art. 58 ust. 2 RODO.
- Przepis art. 58 ust. 2 RODO określa szereg środków, które mogą zostać zastosowane przez organ nadzorczy. Do środków tych należy:
  - wydawanie ostrzeżeń administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu dotyczących możliwości naruszenia przepisów RODO poprzez planowane operacje przetwarzania;
  - udzielanie upomnień administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu w przypadku naruszenia przepisów RODO przez operacje przetwarzania;
  - nakazanie administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu spełnienia żądania osoby, której dane dotyczą, wynikającego z praw przysługujących jej na mocy RODO;
  - nakazanie administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu dostosowania operacji przetwarzania do przepisów RODO, a w stosownych przypadkach wskazanie sposobu i terminu;
  - nakazanie administratorowi zawiadomienia osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych;

- wprowadzanie czasowego lub całkowitego ograniczenia przetwarzania, w tym zakazu przetwarzania;
- nakazanie sprostowania lub usunięcia danych osobowych lub ograniczenia ich przetwarzania oraz nakazanie powiadomienia o tych czynnościach odbiorców, którym dane osobowe ujawniono;
- cofnięcie certyfikacji lub nakazanie podmiotowi certyfikującemu cofnięcia certyfikacji, lub nakazanie podmiotowi certyfikującemu nieudzielania certyfikacji, jeżeli jej wymogi nie są spełnione lub przestały być spełniane;
- nakazanie zawieszenia przepływu danych do odbiorcy w państwie trzecim lub do organizacji międzynarodowej.

Podkreślenia wymaga, że Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych korzystając z powyższych uprawnień, w razie stwierdzenia naruszeń, będzie mógł **jednocześnie** nałożyć na dany podmiot **administracyjną karę pieniężną**.

Zasady wymierzania administracyjnych kar pieniężnych

- Art. 83. ust. 2 RODO określa materialnoprawne kryteria, które podlegają uwzględnieniu przy podejmowaniu decyzji czy nałożyć administracyjną karę pieniężną, oraz ustalając jej wysokość.
- Administracyjne kary pieniężne nakłada się, zależnie od okoliczności każdego indywidualnego przypadku.
- Decydując, czy nałożyć administracyjną karę pieniężną, oraz ustalając jej wysokość, zwraca się w każdym indywidualnym przypadku należyta uwagę na:
  - a) charakter, wagę i czas trwania naruszenia przy uwzględnieniu charakteru, zakresu lub celu danego przetwarzania, liczby poszkodowanych osób, których dane dotyczą, oraz rozmiaru poniesionej przez nie szkody;
  - b) umyślny lub nieumyślny charakter naruszenia;
  - c) działania podjęte przez administratora lub podmiot przetwarzający w celu zminimalizowania szkody poniesionej przez osoby, których dane dotyczą;

- d) stopień odpowiedzialności administratora lub podmiotu przetwarzającego z uwzględnieniem środków technicznych i organizacyjnych wdrożonych przez nich na mocy art. 25 i 32;
- e) wszelkie stosowne wcześniejsze naruszenia ze strony administratora lub podmiotu przetwarzającego;
- f) stopień współpracy z organem nadzorczym w celu usunięcia naruszenia oraz złagodzenia jego ewentualnych negatywnych skutków;
- g) kategorie danych osobowych, których dotyczyło naruszenie;
- h) sposób, w jaki organ nadzorczy dowiedział się o naruszeniu, w szczególności, czy i w jakim zakresie administrator lub podmiot przetwarzający zgłosili naruszenie;
- i) jeżeli wobec administratora lub podmiotu przetwarzającego, których sprawa dotyczy, zostały wcześniej zastosowane w tej samej sprawie środki, o których mowa w art. 58 ust. 2 - przestrzeganie tych środków;
- j) stosowanie zatwierdzonych kodeksów postępowania na mocy art. 40 lub zatwierdzonych mechanizmów certyfikacji na mocy art. 42; oraz
- k) wszelkie inne obciążające lub łagodzące czynniki mające zastosowanie do okoliczności sprawy, takie jak osiągnięte bezpośrednio lub pośrednio w związku z naruszeniem korzyści finansowe lub uniknięte straty.

Inne

Z projektu nowej ustawy o.d.o.:

- *Zob. art. 101-106 u.o.d.o.*
- Nowa u.o.d.o. ma regulować kwestie odroczenia uiszczenia kary pieniężnej, rozłożenia na raty kary pieniężnej,
- Przepisów art. 189d–189f i art. 189k ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Odpowiedzialność karna

- Wykonywanie niektórych obowiązków z zakresu ochrony danych osobowych zabezpieczona jest za pomocą norm prawa karnego.
- Ustawa o ochronie danych osobowych określa dwa przestępstwa związane z naruszeniem przepisów o ochronie danych osobowych (por. art. 98 i 99 z projektu nowej ustawy o.d.o.)
- Pewne przejawy sprzecznego z prawem przetwarzania danych osobowych mogą wypełniać ustawowe znamiona przestępstw określonych w k.k.:
  - przestępstw przeciwko ochronie informacji określonych w rozdziale XXXVIII Kodeksu Karnego (zob. art. 265 - 269b k.k.);
  - przestępstwa przekroczenia uprawnień lub nie dopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego działającego na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (art. 231 § 1 k.k.);
  - przestępstwa zniesławienia (art. 212 k.k.), którego przedmiotem jest naruszenie czci i godności człowieka;
  - przestępstwa znieważenia (art. 216 k.k.).

Z projektu nowej ustawy o.d.o.:

Art. 107. 1. Kto przetwarza dane osobowe, choć ich przetwarzanie nie jest dopuszczalne albo do których przetwarzania nie jest uprawniony, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch.

2. Jeżeli czyn określony w ust. 1 dotyczy danych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, danych genetycznych, danych biometrycznych przetwarzanych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej, danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat trzech.

Art. 108. Kto udaremnia lub utrudnia kontrolującemu prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch.

Odowiedzialność cywilnoprawna

▪ RODO

- artykuł 79 RODO (Prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem przeciwko administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu);
- artykuł 82 RODO (Prawo do odszkodowania i odpowiedzialność);
- por. też artykuł 80 RODO (dot. reprezentowanie osób, których dane dotyczą) oraz artykuł 81 RODO (dot. możliwości zawieszenie postępowania sądowego) – dotyczą kwestii procesowych.

▪ Ustawa o ochronie danych osobowych

- regulacja określona w art. 92-100 projektu nowej ustawy o ochronie danych osobowych.

▪ Kodeks cywilny

- odpowiedzialnością deliktową (art. 415 i n. k.c. regulujące czyny niedozwolone)
- odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych (art. 23-24 i 448 k.c.)
- odpowiedzialność kontraktową (art. 472 i n. k.c. regulujące skutki niewykonania zobowiązań)

Artykuł 79 RODO

Prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem przeciwko administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu

1. Bez uszczerbku dla dostępnych administracyjnych lub pozasądowych środków ochrony prawnej, w tym prawa do wniesienia skargi do organu nadzorczego zgodnie z art. 77, każda osoba, której dane dotyczą, ma **prawo do skutecznego środka ochrony prawnej przed sądem, jeżeli uzna ona, że prawa przysługujące jej na mocy niniejszego rozporządzenia zostały naruszone w wyniku przetwarzania jego danych osobowych z naruszeniem niniejszego rozporządzenia.**

2. Postępowanie przeciwko administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu wszczyna się przed sądem państwa członkowskiego, w którym administrator lub podmiot przetwarzający posiadają jednostkę organizacyjną. Ewentualnie postępowanie takie może zostać wszczęte przed sądem państwa członkowskiego, w którym osoba, której dane dotyczą, ma miejsce zwykłego pobytu, chyba że administrator lub podmiot przetwarzający są organami publicznymi państwa członkowskiego wykonującymi swoje uprawnienia publiczne.

Artykuł 82 RODO

Prawo do odszkodowania i odpowiedzialność

1. Każda osoba, która poniosła szkodę majątkową lub niemajątkową w wyniku naruszenia niniejszego rozporządzenia, ma prawo uzyskać od administratora lub podmiotu przetwarzającego **odszkodowanie za poniesioną szkodę.**

2. Każdy administrator uczestniczący w przetwarzaniu odpowiada za szkody spowodowane przetwarzaniem naruszającym niniejsze rozporządzenie. Podmiot przetwarzający odpowiada za szkody spowodowane przetwarzaniem wyłącznie, gdy nie dopełnił obowiązków, które niniejsze rozporządzenie nakłada bezpośrednio na podmioty przetwarzające, lub gdy działał poza zgodnymi z prawem instrukcjami administratora lub wbrew tym instrukcjom.

[...]

Por. artykuł 80 (dot. reprezentowanie osób, których dane dotyczą) oraz artykuł 81 (dot. możliwości zawieszenie postępowania sądowego) – dotyczą kwestii procesowych.

Odpowiedzialność cywilna (art. 92-100 projektu nowej ustawy o ochronie danych osobowych)

Art. 92. W zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem 2016/679, do roszczeń z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, o których mowa w art. 79 i art. 82 tego rozporządzenia, stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Art. 93. W sprawach o roszczenia z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, o których mowa w art. 79 i art. 82 rozporządzenia 2016/679, jest właściwy sąd okręgowy.

Art. 94. 1. O wniesieniu pozwu oraz prawomocnym orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie o roszczenie z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, o którym mowa w art. 79 lub art. 82 rozporządzenia 2016/679, sąd zawiadamia niezwłocznie Prezesa Urzędu.

2. Prezes Urzędu zawiadomiony o toczącym się postępowaniu niezwłocznie informuje sąd o każdej sprawie dotyczącej tego samego naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, która toczy się przed Prezesem Urzędu lub sądem administracyjnym albo została zakończona. Prezes Urzędu niezwłocznie informuje sąd również o wszczęciu każdego postępowania w sprawie dotyczącej tego samego naruszenia.

Art. 95. Sąd zawiesza postępowanie, jeżeli sprawa dotycząca tego samego naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych została wszczęta przed Prezesem Urzędu.

Art. 96. Sąd umarza postępowanie w zakresie, w jakim prawomocna decyzja Prezesa Urzędu lub prawomocny wyrok wydany w wyniku wniesienia skargi, o której mowa w art. 145a ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, uwzględnia roszczenie dochodzone przed sądem.

Art. 97. Ustalenia prawomocnej decyzji Prezesa Urzędu o stwierdzeniu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych lub prawomocnego wyroku wydanego w wyniku wniesienia skargi, o której mowa w art. 145a § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wiążą sąd w postępowaniu o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych co do stwierdzenia naruszenia tych przepisów.

Art. 98. 1. W sprawach o roszczenia z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, które mogą być dochodzone wyłącznie w postępowaniu przed sądem, Prezes Urzędu może wytaczać powództwa na rzecz osoby, której dane dotyczą, za jej zgodą, a także wstępować, za zgodą powoda, do postępowania w każdym jego stadium.

2. W pozostałych sprawach o roszczenia z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych Prezes Urzędu może wstępować, za zgodą powoda, do postępowania przed sądem w każdym jego stadium, chyba że toczy się przed nim postępowanie dotyczące tego samego naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, do Prezesa Urzędu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, 398 i 416) o prokuratorze.

Art. 99. Prezes Urzędu, jeżeli uzna, że przemawia za tym interes publiczny, przedstawia sądowi istotny dla sprawy pogląd w sprawie o roszczenie z tytułu na

Art. 100. Do postępowania w sprawie o roszczenie z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, o których mowa w art. 79 i art. 82 rozporządzenia 2016/679, w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. ruszenia przepisów o ochronie danych osobowych.

Odpowiedzialność kontraktowa (k.c.)

- Art. 472 i n. k.c. regulujące skutki niewykonania zobowiązań
- Zasada ogólna wynikająca z art. 471 k.c.: Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Odpowiedzialnością deliktową (k.c.)

- Art. 415 i n. k.c. regulujące czyny niedozwolone
- Zasada ogólna wynikająca z art. 415 k.c.: Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych

Art. 23 k.c. – POJĘCIE DÓBR OSOBISTYCH

Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Art. 24 k.c. – OCHRONA DÓBR OSOBISTYCH

§ 1 Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Art. 448 k.c. - ZADOŚĆUCZYNIENIE

W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Art. 445 § 3 k.c.

Roszczenie o zadośćuczynienie przechodzi na spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego.

Art. 449 k.c.

Roszczenia przewidziane w art. 444–448 nie mogą być zbyte, chyba że są już wymagalne i że zostały uznane na piśmie albo przyznane prawomocnym orzeczeniem.

Odowiedzialność pracownicza i dyscyplinarna

- W kontekście naruszeń ochrony danych osobowych pracownicy mogą (poza innymi typami odpowiedzialności) ponosić odpowiedzialność pracowniczą i dyscyplinarną przewidzianą przepisami prawa.
- **Odowiedzialność pracownicza** to odpowiedzialność uregulowana w Kodeksie pracy i ponoszona przez pracowników, niezależnie od podstawy prawnej nawiązania stosunku pracy.
- Zakres obowiązków pracowniczych, których niewykonanie lub nienależyte wykonanie może skutkować negatywnymi konsekwencjami dla pracownika, określają przepisy prawa pracy. treść stosunku pracy łączącego danego pracownika z pracodawcą, a także polecenia przełożonych wydawane w związku z wykonywaną przez niego pracą.

- Odpowiedzialność pracownicza nie ma jednolitego charakteru, w jej ramach należy wyróżnić:
  - odpowiedzialność porządkową - ponoszona zasadniczo za naruszenia obowiązków związanych z przestrzeganiem porządku i ustaloną organizacją pracy (zob. art. 108–113 k.p.),
  - odpowiedzialność materialną – ponoszona, gdy pracownik ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych (art. 114–127 k.p.).
  - W ramach odpowiedzialności materialnej pracownika można wyróżnić:
    - odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pracodawcy;
    - odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych, za którą odpowiada pracodawca (zob. 120 k.p. – odpowiedzialność regresowa wobec pracodawcy);
    - odpowiedzialność za mienie powierzone z obowiązkiem zwrotu lub wyliczenia (art. 124 k.p. i n.).
  - Jako konsekwencja naruszenia ochrony danych przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych w rachubę wchodzić może też podstawa do zwolnienia bez zachowania okresu wypowiedzenia (art. 52 k.p.).

Rodzaj odpowiedzialności materialnej	Granice odpowiedzialności pracownika	Maksymalne odszkodowanie jakiego może żądać pracodawca
a) odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pracodawcy z winy nieumyślnej	za rzeczywiste straty	odszkodowanie ustala się w wysokości wyrządzonej szkody, jednak nie więcej niż kwota trzymiesięcznego wynagrodzenia pracownika z dnia wyrządzenia szkody
b) odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną pracodawcy z winy umyślnej	odpowiedzialność w pełnej wysokości (za rzeczywiste straty i utracone korzyści)	nieokreślone (w zależności od wysokości szkody)
c) odpowiedzialność za mienie powierzone	odpowiedzialność w pełnej wysokości (za rzeczywiste straty i utracone korzyści)	nieokreślone (w zależności od wysokości szkody)

- **Odpowiedzialności dyscyplinarnej** podlegają tylko niektórzy pracownicy objęci pragmatykami służbowymi, tj. regulacjami odnoszącymi się tylko do ich praw i obowiązków służbowych oraz osoby wykonujące określone zawody zaufania publicznego.
- Odpowiedzialność dyscyplinarną ponoszą m.in.:
  - sędziowie i referendarze sądowi; prokuratorzy; radcy prawni i aplikanci radcowscy; adwokaci i aplikanci adwokaccy; komornicy sądowi, notariusze;
  - urzędnicy państwowi mianowani; pracownicy samorządowi mianowani; urzędnicy służby cywilnej; pracownicy służby cywilnej; funkcjonariusze straży granicznej, straży celnej i służby więziennej; funkcjonariusze policji; kuratorzy zawodowi;
  - architekci; inżynierowi budownictwa; biegli rewidenci, nauczyciele akademicki; nauczyciele mianowani i dyplomowani, lekarze;